

تاریخ: ۲۰۲۴/۰۲/۱۸

بخش: تجارت داخلی و خارجی

نویسنده: سیدعظیم حسینی

معلومات در مورد صادرات تخم شبدر و سایر تخمیانیه باب در قاموس کبیر افغانستان

شبدر، به انگلیسی (Clover)، یک گیاه خانواده (Leguminous) با نام علمی Trifolium واز تیره باقلائیان است

که مردم کابل به آن "شفتل" گویند. شبدر گیاهی سه برگچه ئی است و به همین خاطر اسم علمی آن از دو کلمه لاتین "Tria" به معنی سه و "Folia" به معنی سه برگچه ئی گرفته شده و در زراعت و باغبانی کاربردهای گسترده ای دارد. این مقاله به بررسی خصوصیات زراعی، اقتصادی، و مزایای غذایی شبدر یا (Clover) می پردازد. تعداد گونه های شبدر در دنیا حدود ۳۰۰ گونه ذکر شده که از این تعداد ۲۵ گونه از نظر زراعتی مهم است که از این تعداد فقط ۹ گونه آنها از جمله شبدر زیر زمینی به صورت تجاری کشت می شوند. بیشترین ترویج شبدرها در منطقه مدیترانه است، به طوری که در منطقه اوراسیا ۱۶۰-۱۵۰ گونه، امریکا ۶۵-۶۰ گونه و در آفریقا ۳۰-۲۵ گونه گزارش شده است.

تمام شبدرها در آب و هوای سرد بهترین عملکرد را دارند. در بین شبدرها شبدر سفید از همه مقاوم تر است.

میزان قند در شبدرها بیش از رشقه است و سطح برگ بیشتری نسبت به رشقه دارند اما مقاومت شبدرها به شوری کمتر از رشقه است و نیاز آب شبدرها نیز کمتر از رشقه است. البته باید توجه داشت که شبدرها به لحاظ کمیت تولید در سطح پایین تری از رشقه قرار دارند و میزان مواد غذایی قابل هضم رشقه از شبدرها بیشتر است.

تاریخچه و موارد استفاده از شبدر (Clover)

شبدر در تاریخ به عنوان یک گیاهی دارای ارزش غذایی بالا شناخته شده است. دهاقین از دیرباز از شبدر به عنوان یک گیاه مفید برای بهبود خاک و تقویت خصوصیات زراعی خاک استفاده می کردند. همچنین، در تاریخ مالداری، این گیاه به عنوان یک منبع غذایی مهم برای حیوانات خانگی مورد استفاده قرار گرفته است.

اهمیت زراعتی: شبدر یکی از گیاهان زراعی است که در انواع مختلف و شرایط آب و هوایی می توان آن را کشت کرد. این گیاه به عنوان یک گیاه کم توقف معروف است، به این معنا که قابلیت تثبیت نایتروجن در خاک را دارد که برای تقویت خاک و افزایش بازدهی محصولات دیگر در سالهای بعدی بسیار مفید است.

خصوصیات شبدر:

- ریشه های شبدر به تثبیت خاک و جلوگیری از فرسایش آن کمک می کنند.
- شبدر با جذب حشرات مفید، به کنترل آفات در مزارع مفید است.
- شبدر به عنوان یک گیاه میزبان برای گرده افشانها و سایر حشرات مفید عمل می کند.

علاوه بر موارد ذکر شده، تخم شبدر در موارد زیر نیز کاربرد دارد:

- از تخم شبدر برای تولید بذر جهت کشت در سال‌های آینده استفاده می‌شود.
- از تخم شبدر در برخی از محصولات غذایی مانند نان و سوسیس استفاده می‌شود.
- از تخم شبدر در برخی از داروها برای درمان بیماری‌های مختلف استفاده می‌شود.

اهمیت اقتصادی و بازاریابی: شبدر به عنوان یک منبع مهم علوفه برای حیوانات خانگی شناخته می‌شود. آنجایی که دارای ارزش غذایی بالا و میزان پروتئین مناسبی است، در تغذیه حیوانات خانگی بسیار موثر است. همچنین، این گیاه به عنوان یک کود سبز، به خصوص برای محصولات زراعتی هم مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مزایای غذایی: شبدر دارای خصوصیات غذایی برجسته است. این گیاه حاوی مواد مغذی از جمله پروتئین، فایبر، و ویتامین‌ها مانند ویتامین C و K است. مصرف شبدر در تغذیه انسانی نیز می‌تواند به عنوان یک منبع مهم از این عناصر مفید عنوان شود.

استفاده در مالداري: شبدر به عنوان یک گیاه علوفه‌ای برای حیوانات خانگی اهمیت زیادی دارد. این گیاه غنی از پروتئین و ویتامین‌ها است و می‌تواند تغذیه حیوانات خانگی را بهبود بخشد و باعث افزایش تولید شیر و گوشت گردد.

استفاده در تغذیه انسانی: شبدر نه تنها برای حیوانات خانگی بلکه برای انسان‌ها نیز ارزش غذایی دارد. این گیاه حاوی پروتئین، فایبر، و ویتامین‌های مختلف است که می‌تواند به تغذیه انسانی افزوده شود. در برخی از جوامع، شبدر به عنوان یک جزء از تغذیه محلی و سنتی استفاده می‌شود.

به صورت کلی تفاوت شبدرها با رشقه این است که:

۱. برگ رشقه بیضی شکل ولی برگ شبدر شبیه با ناک است.

۲. رنگ برگ‌ها در شبدر سبز و شفاف و در رشقه سبز تیره‌است.

شبدر محصول علوفه‌ای مهمی است. به همین دلیل است که به‌طور گسترده‌ای در کشت علوفه‌ای و مراتع^(۱) استفاده می‌شود. شبدرها به عنوان علوفه سبز، علوفه خوراکی، و چمن پوششی استفاده می‌شوند. ۱۰۰ کیلوگرام از شاخ و برگ شبدر علوفه شامل ۱۹/۸ واحد و ۲/۷ کیلوگرام پروتئین قابل هضم است. شبدر اسیدهای امینه ضروری بیشتری (سیستئین، تریپتوفان و لوسین) نسبت به دانه جواری، و دانه‌های جو و گندم استند. در شبدرها فسفورس به ندرت از ۱/۴۴ گرم در هر کیلو ماده خشک پایین‌تر است و از این نظر نسبت به رشقه برتر استند و حیوانات خانگی که از شبدر (یا شفتل) تغذیه می‌کنند، کمتر دچار کمبود فسفورس می‌شوند.

اهمیت تجارتي:

- بازار جهانی تخم شبدر در حال رشد است.
- تقاضا برای تخم شبدر به دلیل افزایش تقاضا برای علوفه حیوانات خانگی و همچنین افزایش آگاهی از مزایای زراعی شبدر در حال افزایش است.
- تخم شبدر به عنوان یک محصول صادراتی برای بسیاری از کشورها مانند افغانستان محسوب می‌شود.

نتیجه‌گیری:

شبدر یک گیاه چند منظوره است که در زراعت، مالداري، و تغذیه انسانی کاربردهای متعددی دارد. از نظر اقتصادی، این گیاه به عنوان یک منبع ارزشمند از نظر غذایی و زراعت شناخته می‌شود و تحقیقات بیشتر بر روی بهبود کشت و استفاده از آن متمرکز است. تخم شبدر به عنوان یک محصول زراعی با ارزش اقتصادی، از اهمیت بالایی در کشاورزی برخوردار است. تقاضا برای تخم شبدر در حال افزایش است و انتظار می‌رود که بازار جهانی تخم شبدر در سال‌های آینده به رشد خود ادامه دهد.

صادرات شبدر طی سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰

شماره	سال	مقدار به تن	ارزش به هزار دالر
۱	۱۳۹۸	۳۰۶	۱۰۴
۲	۱۳۹۹	۷۰۴	۳۱۹
۳	۱۴۰۰	۳۹۹	۵۲۸
۴	مجموع سه سال	۱۴۰۹	۹۵۱

طی سال ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ در مجموع به مقدار ۱۴۰۹ تن به ارزش ۹۶۱ هزار دالر شبدر صادر شده که برگچه ئی ات آن در جدول فوق، ذکر گردیده است.

سایر تخمیانیه باب:

علاوه بر تخمیانیه بابی که طی چند مقاله جداگانه به معرفی گرفته شدند، یکتعداد دیگری از این محصولات که شامل اقلام صادراتی میباشند نیز صادر گردیده اند که شامل تخمیانیه باب آتی میباشند:

- تخم آفتاب پرست
- تخم بادنجان رومی
- تخم سبزیجات
- تخم کنو
- تخم علف گلدار
- تخم کبل
- تخم گشنیز
- تخم گلرنگ
- تخم خشخاش و غیره میباشند.

در جدول آتی صادرات این اقلام که در سالنامه اداره احصائیه و معلومات به صورت مجموعی تحت عنوان سایر تخمیانیه باب درج گردیده است، ارائه شده و شامل صادرات سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ میگردد.

صادرات سایر تخمیانیه باب طی سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰

شماره	سال	مقدار به تن	ارزش به هزار دالر
۱	۱۳۹۸	۱۲۴۷۵	۸۹۱۳
۲	۱۳۹۹	۱۵۵۶۰	۱۰۷۱۱
۳	۱۴۰۰	۲۱۷۵۹	۱۲۱۹۰

۳۱۸۱۴	۴۹۷۹۴	مجموع سه سال	۴
-------	-------	--------------	---

طی سال ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ در مجموع به مقدار ۴۹۷۹۴ تن به ارزش ۳۱۸۱۴ هزار دالر سایر تخمیانہ باب صادر شده که سال های آن در جدول فوق، ذکر گردیده است.

Source of photos: https://www.google.de/advanced_image_search
[/http://www.afghan-academic.com](http://www.afghan-academic.com)

(۱) . مراتع: جمع مرتع، مرتعها، چراگاه ها، مرغزار ها، علفزار ها